

5 Mart 2019

“Faize karşıyız” diyenler 15 yılda toplam 157 milyar dolar dış borç faizi ödedi.

AKP Genel Başkanı Erdoğan ve AKP yetkilileri sık sık meydanlarda “*IMF'ye borcu kapattık*” dese de AKP iktidarı döneminde ülkemiz dış borcu 3 kattan fazla arttı.

Türkiye son 15 yıldır küresel piyasadaki faizlerin düşük düzeyde olması sayesinde hesapsızca borçlandı. Yapılan bu borçlanma ile iktidarın şovuna dönüşen mega projeler finanse edildi. 2018 yılı itibariyle küresel piyasalarda yükselen faizler sonucunda ise, Türkiye ekonomik bir krize girdi. Borcunu ödeyebilmek için daha fazla borçlanmak zorunda kalan Türkiye bu nedenle yüksek faizlere de katlanmak zorunda kalıyor.

16 yılın en yüksek borç oranına ulaştık.

2002 yılında 129,6 milyar dolar olan Türkiye'nin dış borcu 2018 yılı sonu itibariyle 448,4 milyar dolara yükseldi. Öte yandan dış borcun milli gelire oranı ise yeniden AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılındaki seviyesine kadar yükseldi. 2002'de toplam dış borcun milli gelire oranı %54,8 iken, 2018 yılında son 16 yılın en yüksek dış borç oranı olan %53,8 ile 2002 oranına dayandı.

Borcu borçla kapatıyoruz.

2002 yılında özel sektörün dış borcu 43 milyar dolar iken 2018 yılı sonunda borç 7 kat artarak 305 milyar doları buldu. Öte yandan 2002 yılında Türkiye'nin dış borcunun %33'ü özel kesimin üzerinde iken, bugün dış borcun %68'i özel kesimin sırtında. Buna karşılık dolar cinsinden borcu 305 milyara çıkan özel kesim dolardaki yükselmeye karşı aşırı derecede duyarlı hale geldi.

Dolar kurundaki her 1 kuruş artış kamu ve özel kesimin toplam dış borcunu 4,4 milyar TL artırıyor. Öte yandan doların TL karşısında sürekli dalgalanması ve gelecek belirsizlikleri ise Türkiye'nin ülke riskini katlıyor. Bu yüzden yeni borç bulabilmek için daha yüksek faizle ve daha fazla borçlanıyor.

Ülke riski katlanıyor.

Hazine'nin TCMB kâr payını avans olarak Ocak 2019 ayında önden alması, seçim ekonomisi, toplam borç yükü gibi güveni zedeleyen göstergeler nedeniyle ülke risk primi (CDS) giderek artıyor. Yabancı yatırımcılar ülke riskinin artması nedeniyle Türkiye'ye borç vermek için son derece yüksek faizler talep ediyorlar. 2018'de finansal bunalım çıpası olan 300'ün üzerine çıkan CDS primi ağustos ayında 451 puan ile zirve görmüştü. Bugün ise 306,7 risk primi ile

Türkiye kendi ligindeki ülkeler arasında başı çekiyor. Benzer ülkelerde CDS primleri ise sırasıyla, Arjantin’de 645,8, Yunanistan’da 373,1, İtalya’da 212,5, Güney Afrika’da 175,1, Brezilya’da 153,2, Rusya’da 125, Endonezya’da 103,8 ve İspanya’da 68,1 seviyesindedir. Bu da bize yabancı yatırımcı gözüyle Türkiye de riskinin yüksek olduğunu gösteriyor.

2019 yılında Hazine en iyi ihtimalle 107 milyar TL faiz ödemesi yapacak.

Ülke riski arttıkça Hazinesinin faiz yükü de artıyor. Hazine’nin borç ödeme takvimine göre 2019 yılında Hazine en iyi ihtimalle 107 milyar TL faiz ödemesi yapacak. Bu tutar ise, bir mukayese yapmak gerekirse, işsizlik maaşı ödemelerinin 25 katı, tüm üniversitelerin aldığı toplam ödeneğin 3,5 katı, Türkiye’deki tüm taşıtlardan toplanan MTV ’nin 6,5 katı ve sigaradan alınan ÖTV ’nin 2,5 katı seviyesindedir.

“Faize karşıyız” diyenler 15 yılda toplam 157 milyar dolar dış borç faizi ödedi.

AKP İktidarının ilk yıllarında dış borç faizleri için dışarıya yapılan ödemeler 4-5 milyar dolar seviyesinde iken, 2007 yılında 11 milyar dolar, 2008’de ise 12 milyar dolar seviyesine yaklaşmış. Küresel Kriz sonrasında 8-9 milyar dolar seviyelerine düşmüş ise de ardından 2016 yılında başlayan yükselme eğilimi geçen yıl itibarıyla 13,7 milyar dolara ulaşarak tarihi rekor kırdı. Aslında sıcak para yatırımcılarına ödediğimiz faiz bu kadar da değil. Belli varsayımlarla yapılan çok kaba hesaplar bile, Devlet İç Borçlanma Senetlerine (DİBS) para yatıran yabancıların elde ettikleri yıllık faiz ödemelerinin son yıllarda, 2-3 milyar dolar arasında değiştiğini gösteriyor. Bunları da eklerseniz yıllık dış borç faiz ödemeleri 15 milyar dolar seviyelerini aşıyor. Böylece, son 15 yılda ödenen toplam dış borç faizi 157 milyar dolara yaklaştı.

TCMB’nin dış borçlar için faiz ödeme verilerini esas alsak bile, yıllık 13,7 milyar dolarla devlet kaç adet köprü, havalimanı, fabrika, okul, hastane vs. daha yapılabilirdi, bunu kolayca hesaplayabiliriz.

Her gün “IMF'ye borcu kapattık” diye övünenlerin bugün Türkiye ekonomisini getirdikleri nokta işte budur.